

Dreigend gevaar voor Brabantse monumenten

Valkenswaard
25 januari 2012

Harrie Maas,
directeur Monumentenhuis Brabant

Monumenten van belang voor:

- Identiteit
- Ruimtelijke kwaliteit
- economie

Doelstelling MoMo

“Het moderniseren van het mon.beleid om ervoor te zorgen dat de kwaliteit, identiteit en herkenbaarheid van onze leefomgeving gewaarborgd is, en verder wordt uitgebreid”

MoMo

3 pijlers:

- Cultuurhistorie meewegen in R.O.
- Krachtiger en eenvoudiger regelgeving (o.a. vergunningenstelsel, Brim)
- Bevorderen herbestemming

MoMo

- Gemeenten krijgen nog meer dan voorheen een cruciale positie binnen de monumentenzorg.

Situatie vóór MoMo

- Gemeenten, m.n. de kleine en middelgrote, blijken niet/onvoldoende in staat en toegerust te zijn om op een goede manier invulling te geven aan hun m
- Dit heeft te maken met:

Situatie vóór MoMo

- Problemen gem. mon.zorg:
 - omvang en complexiteit van het werkveld
 - (veel) te weinig kennis bij heel veel mon.ambtenaren
 - te weinig fte beschikbaar
 - mon.zorg neemt in veel gemeenten een “ondergeschikte” positie in

Situatie vóór medio 2011

- Diverse onderzoeken tonen tekort gem.monumentenzorg
 - Erfgoedinspectie (2008)
 - Beleidsbrief MoMo (2009)
 - NRF: onderzoek monumenteigenaren (2009)
 - NRF: onderzoek gemeenten (2009)
 - Onderzoek stagiaire Univ. A'dam (2010)
 - Onderzoek Monumentenhuis (2010)

Situatie vóór medio 2011

Onderzoek Monumentenhuis(2010):

- 63,4 % van gemeenten zegt onvold. tijd te hebben voor mon.zorgtaak
- 58,5 % heeft tussen 0,1 en 0,5 fte
- 48,8 % zegt onvoldoende kennis in huis te hebben

(respons Brab. Gemeenten: 60%)

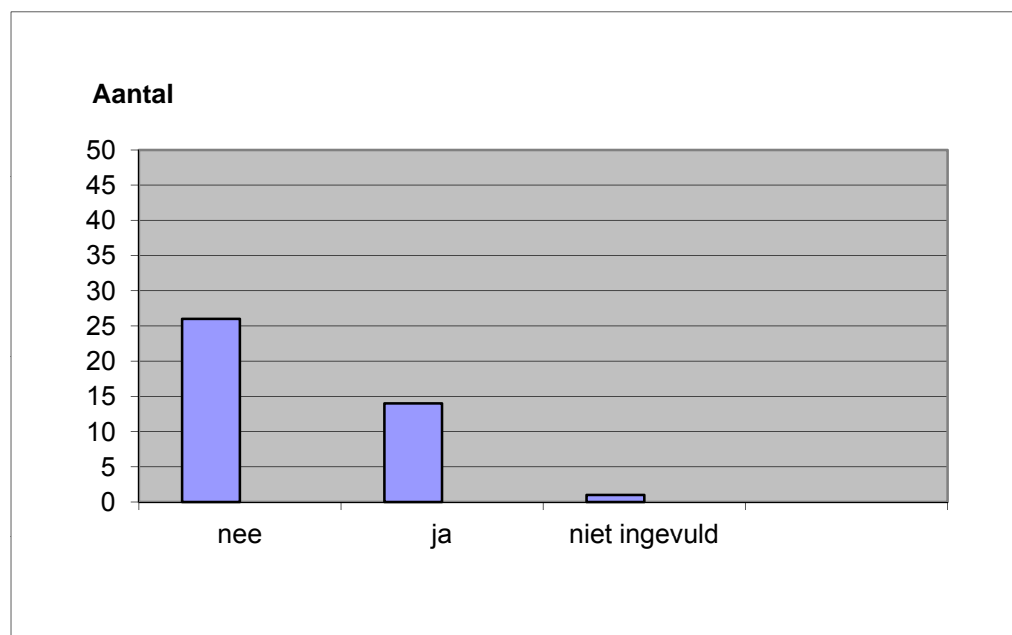

Kan naar uw mening voldoende tijd besteed worden aan de gem. monumentenzorgtaak?

nee ja

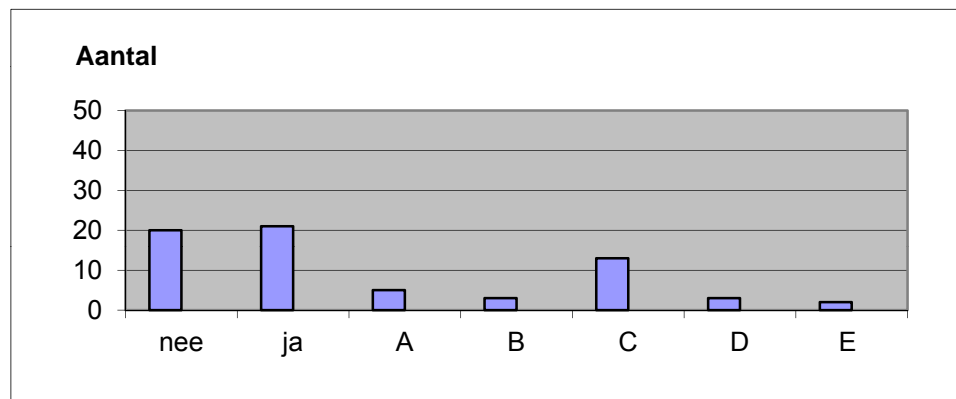
(onderzoek onder mon. ambt.)

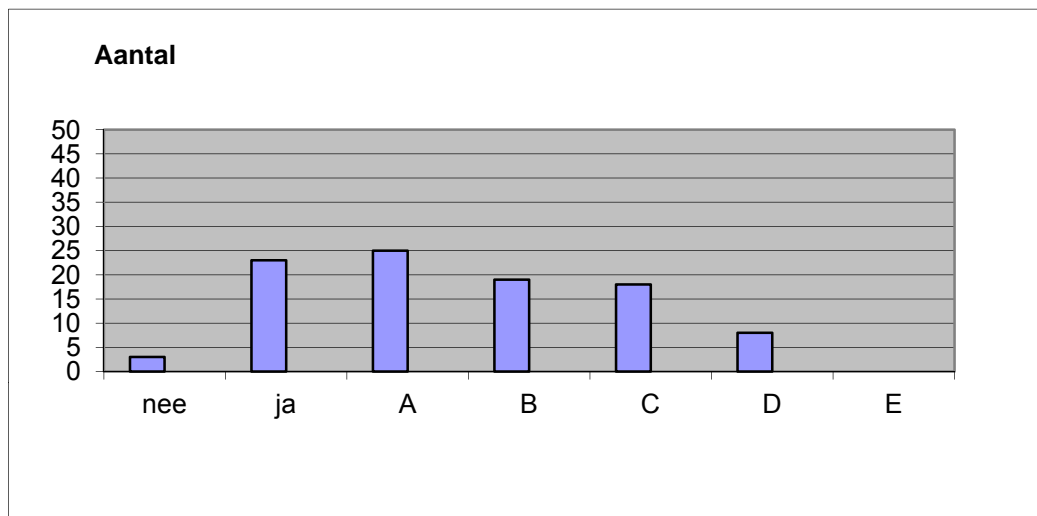
Is in uw gemeente voldoende kennis aanwezig voor de uitvoering van de gemeentelijke monumentenzorgtaak?

- nee
 - A: op het gebied van beleid in het algemeen
 - B: op het gebied van culturele planologie
 - C: op het gebied van archeologie
 - D: op uitvoeringsniveau, namelijk
 - E: anders
- ja

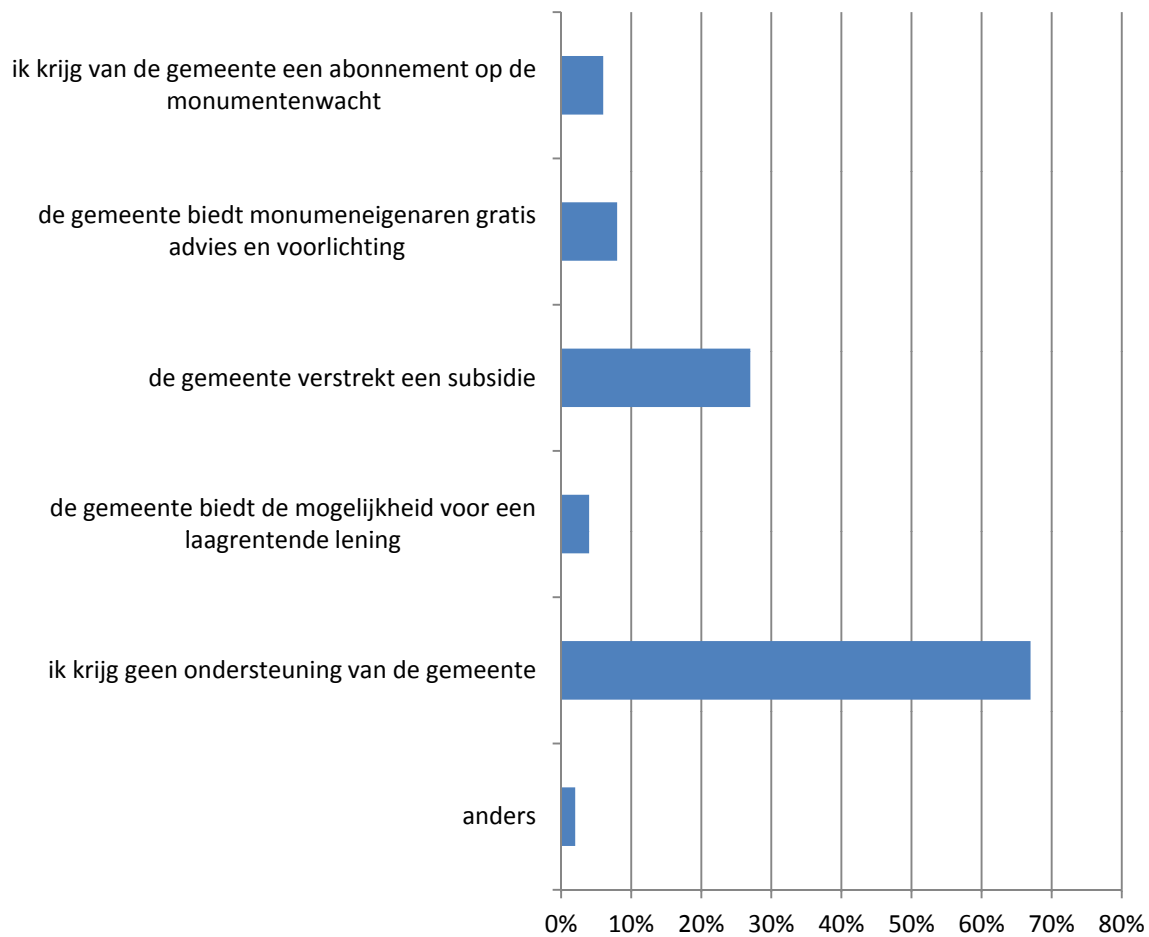

- Ervaart u dat de gemeentelijke monumentenzorgtaak de laatste jaren omvangrijker is geworden? ja
 - A: door decentralisatie van rijks- en provinciale taken naar de gemeentelijke overheid
 - B: ten gevolge van nieuwe werkterreinen die op de gemeente zijn afgekomen
 - C: vanwege extra aandacht binnen de gemeente voor monumentenzorg
 - D: door extra vragen / aandacht vanuit de burgers

Op welke wijze ontvangt u ondersteuning bij onderhouden van uw monument (onderzoek NRF onder mon. eigenaren)

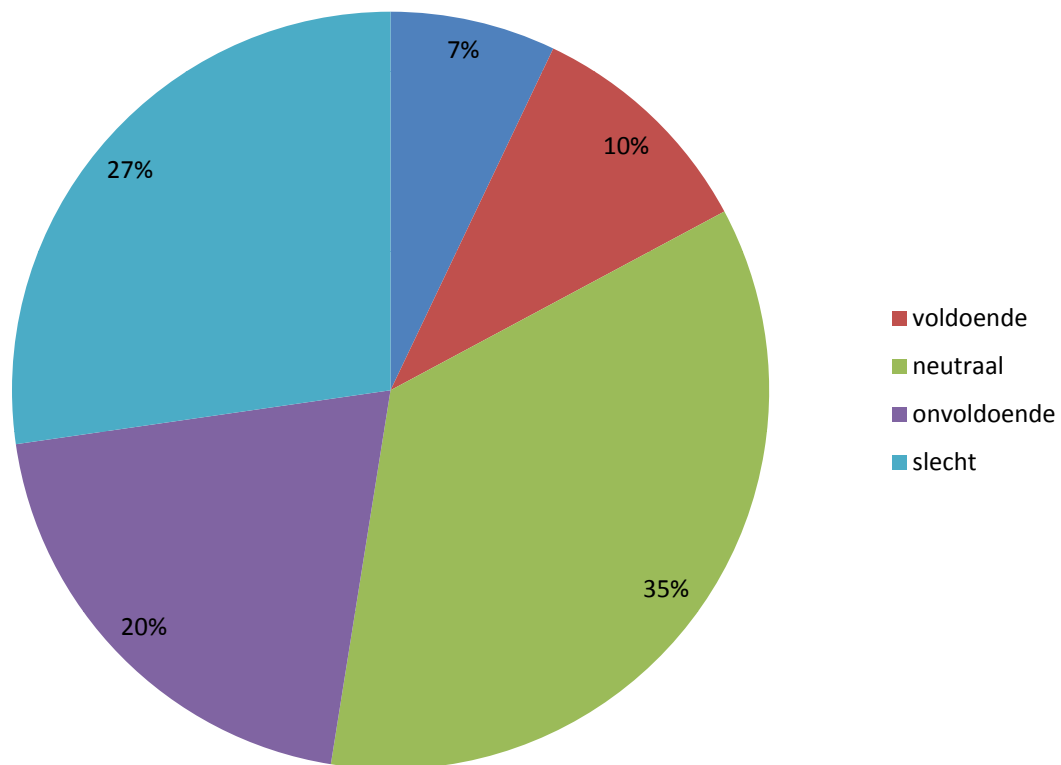
Onderzoek (NRF; 2009) monumenteigenaren

- Dienstverlening gemeente:
 - 27% slecht
 - 15% onvoldoende
 - 26% neutraal

Hoe beoordeelt u de ondersteuning van uw gemeente bij het onderhouden / restaureren van uw monument (onderzoek NRF onder mon. eigenaren; 2011)

Ontwikkelingen

2007 Wet arch. mon.zorg

2009 Wet beperking adviesplicht

2012 Vergunningvrij bouwen
(rijks)monumenten

2012 wijziging Besluit r.o.

> verdergaande decentralisering

2010 Agenda van Brabant

> provinciaal belang

Brim 2011 vs. 2012

- * Subs. kosten kerken:
€ 699.000 > € 100.000
subsidiepercentage 65%
- * Subs. kosten overige monum.
€ 100.000 > € 50.000
subsidiepercentage 60%

Brim 2011 vs. 2012

- 2011: 2300 subsidieaanvragen:
toegekend: ca. 500
- 2012: 3000 subsidieaanvragen
toegekend: ?
- 2012: Gehonoreerde aanvragen
2006 (molens – buitenplaatsen –
kastelen) hebben voorrang

Brim 2012

- Geen budget voor grootschalige restauratieprojecten (> € 100.000)
- Héél véél wordt niet gehonoreerd

➤ 2013: Brim wordt aangepast;
Hoe?

Conclusie: instandhouding
rijksmonumenten onder druk

Herbestemming monumenten

- Rijkssubsidieregeling,
ingegaan 1 nov. 2011
 - Haalbaarheidsonderzoek
 - wind- en waterdicht regeling
 - ook voor gem. monumenten
- >> Helaas: geld al op

Provinciale subsidieregelingen

- Subsidieregeling cultureel Erfgoed, waaronder:
 - regeling 'Ruimtelijk erfgoed' voor gem. monumenten: 5 miljoen euro
 - * instandhouding: € 100.000
 - * haalbaarheidsonderzoek: € 20.000
 - instandhouding molens
- Na 2011 vervallen

Provinciale subsidieregelingen

- In totaal: ruim 39 miljoen
- Resultaat:
 - restauratie 89 rijksmonumenten en 135 gemeentelijke mon.
 - pos. invloed werkgelegenheid en ROP in bouwsector
 - multipliereffect

Provinciale subsidieregelingen

- Beleidsregel Stimulering gemeentelijke archeologie- en erfgoedkaarten 2009 – 2011
 - Vervallen

Nieuw prov. Beleid:

- van object- naar gebiedsgericht
- van subsidiëren naar (mede)investeren
- brede benadering: > o.a. erfgoedtoerisme

Cultuurfonds voor Monumenten Brabant

- Sinds 2003
- Revolving fund
- Doelgroep:
 - gemeentelijke monumenten
 - CHW-objecten
- Fonds al uitgeput voor 2012

Provinciale subsidieregelingen

- Positief: Agenda van Brabant!!
 - regeling grootschalige erfgoedcomplexen (61,5 miljoen)
 - Landschappen van allure (56 milj.)
- Periode 2012 – 2018
- In beginsel: revolving fund-principe
- Van subsidiëren naar investeren
- Maar: wel erg gericht op grote projecten

Ontwikkelingen bij gemeenten

- forse bezuinigingen op ambtelijke inzet voor monumenten: ontslag, niet invullen vacatures, minder fte
- amper nieuw mon.beleid
- bestaand uitvoeringsbeleid niet meer veilig: afschaffen/verminderen subs. gem. monumenten, intrekken opdrachten
- gem. mon.cie in veel gemeenten onder de maat (1 persoon).

Conclusies

- Monumenten in de knel en dreigend afbraakbeleid
- MoMo onder druk

Immers: de ingezette decentralisering vraagt juist om een grotere gemeentelijke inzet

Appél

- Investeren in monumenten !!!
- Dat loont !!!

Onderzoek NRF (2010):

“ Investeren in monumenten loont”

- Identiteit
- Ruimtelijke kwaliteit
- Economie

Monumenten en economie

- Terugverdieneffecten overheden
 - > CPB: voor elke euro € 1,50 retour
- mon. eigenaren: hogere vastgoedwaarde
- hogere vastgoedwaarde levert gemeenten hogere inkomsten op
- mon. hebben positieve uitstraling op leefomgeving en dragen bij aan positief vestigingsklimaat
 - > van belang voor lokale economie
- werkgelegenheid bouwsector
- erfgoedteorisme

“ Investeren in
monumenten loont”

>>> **Missiewerk** <<<

